

1 JUNI 1932.

AFLEVERING 2

NADruk VERBODEN.

Opgericht door E. HEIMANS, J. JASPERS Jr. en Dr. JAC. P. THIJSSE.

REDACTIE :

J. HEIMANS. AMSTERDAM.

Dr. JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

ADRES DER REDACTIE :

Dr. JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

UITGAVE VAN :

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

ADMINISTRATIE :

2e OOSTERPARKSTRAAT 223, AMSTERDAM.

PRIJS PER HALFJAAR f 3.25.

WAARNEMINGEN AAN ROOFVOGELS EN UILEN.

IV. BOOMVALKEN.

Ten Zuidoosten van Harderwijk, in de buurt van het stationnetje Hulshorst, heeft Natuurmonumenten twee karakteristieke Veluwelandschappen onder haar hoede: het Leuvenumsche bosch en een groot deel van het Hulshorster Zand. Het andere deel van het Zand is grootendeels eigendom van een ruimdenkend grondbezitter, zoodat dit heele complex van zandstuivingen en dennenbosschen een natuurmonument vormt, dat nog lang voor iedereen zal openstaan, ongerept in zijn eeuwig veranderende grootschheid.

Dit landschap is werkelijk grootsch en het is een genot, er als werkeloos toeschouwer rond te loopen onder de meest verschillende omstandigheden, op nevelige morgens; midden op de heetste dagen, als de zon op het zand blikkert; tijdens wilde Westenwinddagen, als de beroemde Hollandsche luchten het land beheerschen; op bladstille, zoele avonden.

Vele menschen krijgen hiervan echter gauw genoeg; ze verlangen iets anders.

Schoonheid alleen verzadigt hen niet, ze willen waarnemen, weten en begrijpen. Nu, ieder diertje zijn pleziertje. Op het eerste gezicht lijkt het Zand niet voor deze menschen; het leven lijkt er betrekkelijk arm. Toch is het dat niet, het krioelt er eigenlijk van het leven en in den loop van de verschillende zomervacanties die we er doorbrachten, zagen we er zóóveel gebeuren, dat op 't oogenblik het heele Zand voor ons een groote beteekenis heeft gekregen, doordat we er al loopend aan allerlei dingen herinnerd worden. Het Zand gaat voor ons leven, zocals het jachtveld voor den jager gaat leven: hier gebeurde dit, daar zag ik dat.

In de volgende bladzijden hoop ik iets over enkele bewoners van dit mooie Natuurmonument mede te deelen.

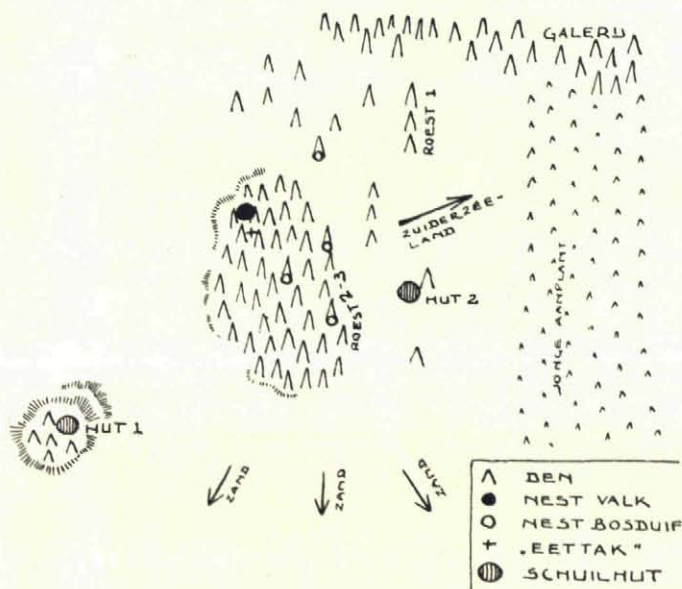

Fig. 22. De plaatselijke toestand.

zandstuiving in hoog dennebosch, in oude kraaiennesten, maar elk jaar ergens anders. Van 't jaar wees de jachtopziener me het nest, dat was op 7 Juli; ik klom er dadelijk heen en vond twee pas uitgekomen, nog blinde jongen. Boomvalken hebben zelden zooveel jongen als torenvalken, nesten met drie jongen komen vermoedelijk niet zoo veelvuldig voor, met twee en met één wel. In 1926 vlogen 3 jongen uit, in 1931 twee. Na 7 Juli klom ik er nog éénmaal bij, nl. om de jonge valken te ringen. Toch heb ik misschien meer van het leven van de boomvalken gezien, dan ik daarvoor van eenigen anderen roofvogel, zelfs van den gemakkelijken Grauwen Kieken-dief, heb gezien.

Het nest lag aan den rand van een klein, in de open vlakte uitspringend stukje dennebosch. Dit was dus een uiterst gunstige gelegenheid voor observatie, en daar ik wist dat van het intieme leven van den boomvalk nog lang niet alles bekend is, besloot ik een schuilhut te maken, van waaruit ik de omgeving van het nest kon overzien

Boomvalken (*Falco sub-buteo subbuteo* L.).

De boomvalken hooren tot de karakterdieren van de Veluwsche zandstuivingen. Ze leven er van vogels en insecten; welk voedsel ze de voorkeur geven, hangt wel van het terrein af.

Onze boomvalken waren er in 1926 en na dien tijd waren ze er elken zomer, d.w.z. elken zomer waren er boomvalken. Over den tijd voor 1926 weten we niets. Ze nestelen elk jaar aan den rand van de

en met den kijker ook kon volgen wat er op het nest zelf gebeurde. Een paar verdorde dennetakken, overgebleven van pas gekapte boomen, werden onder een vliegden op 60 meter van het nest tot een scherm in elkaar gevlochten, waarin een opening me het werken met den kijker mogelijk maakte. Langs een omweg kon ik onder de dekking van de vliegden achter mijn scherm kruipen, zonder dat de valk me kon zien.

8 Juli kruip ik tweemaal een halfuur in de hut. Beide malen zit een oude valk op het nest. Dit kan wel uitsluitend zijn doordat het nu koud en guur is.

10 Juli. Vanaf 12.15 weer bij den boomvalk. Er zit een oude vogel op 't nest; nu het zonnig en warmer is, worden de jongen dus blijkbaar toch nog gedekt. Ik kan den kop van den valk, met de witte wangen en de zwarte snorren heel duidelijk zien. Om 12.55 hoor ik een boomvalk roepen, een helder, hoog kikikikikiki! op het eerste gehoor niet te onderscheiden van den alarmroep. De vogel op het nest duikt er af en roept denzelfden roep; nu zie ik de twee valken samen vliegen en kan duidelijk het grootteverschil zien. De kleinste draagt een prooi, dat zal het ♂ zijn. Ze verdwijnen haast dadelijk weer achter het bosch en ik merk niet wat er gebeurt, maar even later komt de kleine valk al cirkelend hoog over me heen, en het vrouwtje strijkt op het nest neer en begint te voeren. Het moet een groote prooi zijn, want ze zit er hevig aan te rukken. Als ik achter mijn schermje vandaan kom, vliegt ze met de prooi in haar snavel op, maar al vliegend neemt ze haar in de pooten over. Dat beteekent voor een boomvalk een klein kunstje, want als hij insecten vangt, brengt hij ook al vliegende den poot naar voren en knabbelt met de snavel den prooi op.

Het vrouwtje alarmeert en stoot op me, onder de boomkronen door. Daarbij zie ik, dat ze een kleinen vogel in haar klauwen heeft, een poot bungelt er bij. Hij moet van tevoren door den ♂ geplukt zijn, want bij het voeren zag ik geen veeren vliegen, wat ik zeker had moeten zien als het ♀ geplukt had (ik heb er op gelet).

Om 17.30 ben ik weer op mijn post. Tot 19.20 zie ik niets zeker; mogelijk heeft het ♂ een prooi gebracht, maar waarschijnlijker is, dat hij of zijn vrouw hem zelf opat, want de jongen werden niet gevoerd; wel is het ♀, dat weer steeds op de jongen zat, even achter het ♂ aan geweest. 's Avonds vind ik op ca. 200 m van het nest een veerenkrans van een ad. huiszwaluw. De wijze van bewerking duidt op boomvalk.

11 Juli. Druilerig weer met zwakke, later matige ZW., later W.-wind. Om 9.10 ben ik bij de boomvalken. Het ♀ zit op 't nest, het ♂ komt in een dennetop zitten, ca. 100 m van het nest. Even later is hij weg.

Fig. 23. Het vrouwtje op de uitkijkpost (roest 1).

Een vlucht huis- en gierzwaluwen vliegen al jagend over naar het Zuid-Oosten; de huiszwaluwrupfung van laatst kan dus best van een hier gevangen vogel zijn. Toch weet ik niet of hij altijd zijn prooi in de buurt van het nest plukt, mogelijk plukt hij ook wel eens dadelijk na het slaan, als hij ver van het nest is. Ik vind tenminste te weinig veerenkransen. Insecten is hij gewend in de lucht te plukken, d.w.z. van ev. vleugels en dekschilden te ontdoen, en ook vogels bewerkt hij wel eens zoo. Dan is er natuurlijk al heel weinig kans er iets van terug te vinden.

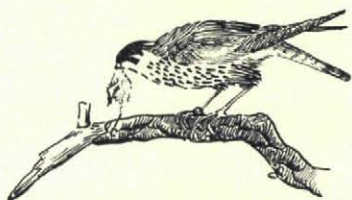

Fig. 24. Af en toe schudt ze de prooi heen en weer, zooals een fox-terrier doet.

11.35. Het ♂ vliegt met forschen wiekslag hoog over, kennelijk op jacht. Uit heel zijn vlucht spreekt enorme kracht. Het ♀ op 't nest heeft zich opgericht, maar gaat spoedig weer zitten. Even later komt het ♂ hoog cirkelend weer over, met den wind mee. Zóó vangt hij zijn zwaluwen; ziet hij er onder zich, dan sluit hij de vleugels aan en suist als een blok omlaag.

Om 12.45 maak ik een onvoorzichtige beweging, juist als het ♂ voor het bosch langs vliegt. Het ♀ ziet me, vliegt van het nest en stoot op me, zoodat ik gedwongen ben mijn waarnemingen af te breken.

Om 15 uur ben ik weer op mijn post. Er zit weer een oude vogel op het nest, zooals later blijkt het ♀. Twee uur lang gebeurt er niets opvallends. Het ♀ zit steeds stil op de jongen, draait alleen af en toe haar kop. 17.10 komt het ♂ aan met een groote prooi onder den staart, hij zeilt stil op het bosch af, ik kan hem er achter niet volgen en kijk dadelijk naar het nest, om te zien wat het ♀ doet. Ze zit heftig te bewegen, maar blijft toch zitten. Na een paar minuten is ze weer rustig. Al dien tijd heb ik geen geluid gehoord.

Tot 17.45 is alles stil. Dan hoor ik plotseling het ♂ achter het bosch roepen; twee soorten geluiden maakt hij, het korte snel herhaalde *kikikikiki!* en het „klagend” klinkende *wùùw, wùùw, wùùw!* De Duitschers noemen het „lahnen”, het is moeilijk er een goed Hollandsch woord voor te vinden, dat zoo objectief mogelijk blijft. We weten immers niet van welke emotie het de uiting is; dat het ons „klagend” of „jammerend” klinkt, heeft met de emoties van het dier niets te maken.

Laten we het hier zoolang „slepen” noemen. Het slepen lijkt dus veel op het kiki roepen, maar is langer gerekt en langzamer herhaald.

Het ♀ duikt nu van het nest, roept ook *kikiki* en „sleept”, ze vliegen nu samen achter het bosch; een paar maal gaat het lahen over in een gierend *kjirrrr!* (van ♂ of ♀?), dan komt het ♀ met een prooi aan, een vogel, dien ze op een tak ± 5 m van het nest al *kikikiki*-roepend gaat bewerken. Ze zit vrij hoog, ± 7 m boven den grond. De vogel is echter al goed geplukt, ongetwijfeld heeft het ♂ dat gedaan; hij heeft

Fig. 25. Boomvalk vliegbeelden.

Boven: Schroevend;
Onder: Zwevend.

er dan ook den tijd voor genomen. Ik zie rood vleesch, en ik vermoed dat ze zelf eerst wat eet. Na ongeveer een minuut gaat ze al kiki-roepend naar het nest en begint de jongen te voeren. Een fijn gezicht nu, die mooi gekleurde valk, ik zie den blauwen rug, de roode „broeken”, de sterk gespikkelde borst en den helder geteekenden kop.

Terwijl ze nog aan 't voeren is, stap ik uit mijn hut en loop op het nest af.¹ Ze vliegt op met de prooi in haar pooten, het kikikiki klinkt nu veel heftiger, maar verder is er opvallend weinig verschil met den roep van daarnet, die toch de uiting van een andere emotie moet zijn. Ze laat haar prooi ergens vallen en gaat dan op me stooten. Dat gaat precies zooals een zilvermeeuw het doet. Ze vliegt schuin omlaag, precies naar mijn gezicht en maakt op het laatste oogenblik een scherpen boog naar boven, zoodat ze in volle vaart langs me schiet. Ze roept wel eens kiki-kikiki als ze nog hoog in de lucht is, maar het stooten zelf gaat altijd zwijgend. Een geweldige demonstratie van kracht is het iederen keer. Na den stoot stijgt ze vertikaal met aangelegde vleugels en hangt een oogenblik rechtop tegen den straffen wind, dan laat ze zich kantelen en suist opnieuw omlaag. Het ♂ bemoeit zich op zijn manier met de ruzie van zijn vrouw, hij vliegt „monsterend” rond, roept af en toe en *stoot plotseling eenige malen op zijn vrouw*. Hoe kunnen we ons dat nu begrijpen? Het meest plausibel lijkt me, dat de boomvalkman niet anders doet,

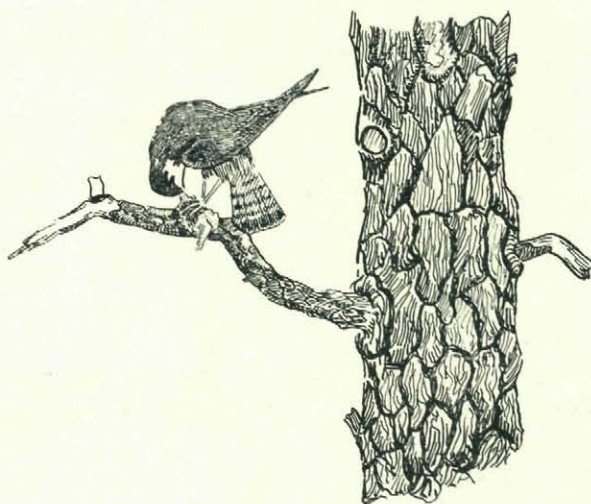

Fig. 26. *Het vrouwtje at zelf eerst van de prooi.*

dan op deze wijze zijn emotie uiten. Hij bekommert zich minder om indringers bij het nest dan het ♀, maar ongetwijfeld is hij eenigszins geëmotionneerd, hetzij door mij, hetzij door het gedrag van zijn ♀. Nu uit hij deze emotie door te stooten, dit is voor hem een van de weinige manieren waarop hij zijn emotie *kan* uiten! Wat doet hij in 't dagelijksch leven eigenlijk anders dan stooten? In dit verband is het interessant dat de rol van het ♂ bij de paringsinleidingen uit niets anders bestaat dan stooten en zijn vrouw voeren. Maar laten we hier niet verder op ingaan, we weten er nog zoo weinig van. Mooi was het in ieder geval!

's Avonds vind ik nog een veerenkrans.

12 Juli. Helder, zonnig, heel zwakke Z.O.-wind. Om 7 uur bij den boomvalk. Het ♀ zit weer op de jongen. Om 7.55 vliegt het ♂ kalm over, zonder prooi. Om 8.30 hoor ik het ♂ „slepen” op ongeveer dezelfde plaats als gisteren. Het houdt een tien minuten aan, dan wordt het stil. Om 8.49 begint het „slepen” weer, en

slaat al gauw over in het korte kikikiki. Het ♀ vliegt al „slepend” rond en neemt de prooi over (dit zie ik niet, maar ik hoor even een verandering in 't geluid, iets minder sterk gierend dan gisteren). Even later komt ze kikikiki-roepend met prooi aan,

Fig. 27. Hoe het
wijfje aanviel:
stotend.

ze gaat op denzelfden tak en op precies dezelfde plaats als gisteren zitten en ik zie nu duidelijk dat ze eet, 7 minuten lang, steeds kikikiki-roepend. Telkens neemt ze even de prooi in den snavel en schudt haar forsch heen en weer. Na 7 minuten wipt ze in twee sprongen naar het nest en gaat de jongen voeren. Ze is pas na 15 minuten klaar. Om 9.15 zegt het ♂ dat op een afstandje in het bosch zat (de roest, zie straks) eenige malen: wik-wik-wik-kjirrrr!, precies hetzelfde geluid als hetgeen ik gisteren hoorde bij het overgeven van den buit.

Aan de Noordzijde van het bosch vind ik de roest van het ♂, een paar boomen met er onder: braakballen, veel kalk en 1 Baumrupfung + onder-snavel + borstbeen. Bovendien nog 1 veerenkrans in de buurt van het nest, geplukt 11 Juli of eerder (met Westenwind).

15 Juli. Matige Z.W.-wind met veel regen. Bij den boomvalk zit het ♀ op het nest, ♂ op de roest. Weer enkele braakballen.

17 Juli. Om 9.45 bij den boomvalk. Hoewel het regent, zit het ♀ niet op het nest. Die tijd is dus nu voorbij, 11 of 12 dagen heeft ze steeds de jongen gedekt. Onder de roest van het ♂ een versche veerenkrans.

10.—. Ik hoor „slepen” van twee stemmen en ik zie ♂ en ♀ samen rondvliegen, ♂ zal wel prooi hebben. Een troep staart-, kuif-, zwarte en koolmeezen reageert met een koor van hoog gelispel, telkens als er een boomvalk langs komt. Verder bekommeren ze zich om hun doodsvijanden (boomvalken vangen wel meezen) totaal niet. Het „slepen” houdt al gauw op.

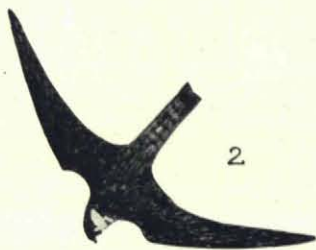

Fig. 29. Hoe het ♀ aanviel:
Zwenkend.

10.30. Het ♀ cirkelt hoog boven het bosch, zonder prooi, het wacht nog op de buit van het ♂. Wat deze er altijd zoo lang mee doet, weet ik niet.

10.35. Het ♀, dat vlak bij het nest is gaan zitten, duikt ineens, dadelijk daarna hoor ik „slepen”, dan het kjirrr-geluid, nog even „slepen”, dan stil. Zeven minuten lang merk ik niets, het ♀ zit waarschijnlijk te eten, want om 10.42 vliegt ze met het korte kikikiki-geluid op haar eettak en dadelijk daarna gaat ze met de prooi naar de jongen. Nu deze zoo groot zijn, moet ze buiten het nest staan, en kan nu vlug voeren; de jongen springen gewoon naar haar snavel. Ik zie het alles prachtig. 't Was weer een groote prooi, vogel of zoogdier. Om 10.44 is het ♀ al klaar met voeren en gaat weer in de buurt van het nest zitten.

Het is dus duidelijk, dat het ♀ vandaag de jongen niet meer dekte, zelfs niet

Fig. 28. Hoe het
wijfje aanvalt:
Stijgend en verti-
kaal tegen den
wind staand.

met regen. De arbeidsverdeeling blijft, althans met de vogeljacht, dezelfde.

20 Juli. Nog aldoor krachtige W.N.W. wind, reuze luchten en telkens regen.

Bij den boomvalk liggen 3 veerenkransen onder de roest van het ♂, en enkele ballen. Ik kruip niet in de hut.

's Avonds komt de boomvalk over ons huis vliegen met prooi, ik zie hem van over den Zuiderzee-sstraatweg komen, dat is minstens 2 km van zijn nest. Hij jaagt dus ook boven de akkers, weiden en huizen langs de Zuiderzee, waar vogels in overvloed zijn.

21 Juli. 's Avonds vind ik twee nieuwe veerenkransen en enkele ballen onder de roest van het ♂. Het ♀ zit in de buurt van het nest en alarmeert.

22 Juli. Harde Z.W. wind, bedekt. Om 9.45 ben ik bij den boomvalk. Juist komt het ♂ „slepend” aan met een vogel in zijn klauwen, ik hoor even later het *tik-tik* en *kjirrr*-geluid, daarna nog wat kikikiki, dan wordt het stil. Ik moet omlopen om onge-merkt in de hut te komen, ik ben er om 9.55; er zit dan geen vogel op het nest, ongetwijfeld is het voeren al afgeloopen.

Om 10.52 weer *tik-tik* en dan *kjirrr*. Ik zie en hoor ♂ en ♀ nog even „slepen”, dan komt het ♀ „slepend” op haar tak (telkens op precies dezelfde plaats), met een niet zoo groote prooi in haar klauwen (muis?) en gaat al gauw naar de jongen. Onder het voeren hoor ik telkens: *tik-tik*, ik denk dat de jongen het geluid maken. Binnen de twee minuten is het voeren afgeloopen. Het ♀ verdwijnt; ze zit tegenwoordig niet veel meer bij het nest, maar ergens bij den roestboom van het ♂.

Tot 11.18 stilte. Dan komt het ♀ op haar eettak zitten, zonder prooi, en blijft er rustig zitten rondkijken.

11.28. Het ♂ roept vanuit de verte alleen het harde kikikikiki. Dadelijk duikt het ♀ van haar tak en vliegt hem „slepend” tegemoet, ik hoor *kjirrr* en dan zit een „slepende” vogel, zooals straks blijkt, het ♀ een tijdje rechts van mijn hut 2. (Ik heb een tweede hut gebouwd in de buurt van de roest van het ♂, om het overgeven van de buit, het plukken, enz. te zien te krijgen). Om 11.33 komen L. en Z. me halen, dan komt inderdaad het ♀ van de plaats opvliegen met een vogel, luid alarmeerd. Ook nu vliegt het ♂ stil rond. Na een tijdje heeft het ♀ de prooi verdonkeremaand.

Als we gaan kijken, vinden we onder den boom waar het ♀ heeft zitten plukken, een kersverschen veerenkrans + een oudere andere + 1 braakbal (oud).

Er is vandaag dus meer gevoerd en met korter tusschenpoozen. Het ♂ heeft dus meer aan te brengen en teut niet meer zoo, maar brengt dadelijk de prooi aan het vrouwtje, en deze plukt nu. Insecten heb ik heelemaal niet meer gevonden.

Fig. 30. De boomvalken stoten op den wespendief.

23 Juli. Vandaag stralend weer geweest, hoewel nog niet zoo warm. Er vlogen echter veel insecten. Toch bij den boomvalk twee versche Rupfungen onder den roestboom.

24 Juli. Warm stralend zomerweer. 's Avonds bij den boomvalk geen nieuwe Rupfung, wel enkele insectenhoudende braakballen. Vandaag heeft hij dus vermoedelijk insecten gevoerd, heeft dus braaf de boeken gehoorzaamd.

25 Juli. 's Morgens warm, om 12 uur onweer, daarna koel en winderig. Om 14.45 in de hut. De jonge valken zijn al aardig groot, de donsveeren vallen al overal af. Ik zie ze telkens met de vleugels slaan, ze zijn verbazend beweeglijk. Een troep kuif-, kool- en zwarte meezen komen al voedselzoekend vlak om het nest, storen zich niet in 't minst aan de jonge valken. Om 16.30 is er nog niet gevoerd. Als ik er uit kom, stoot het ♀ tientallen keeren verwoed op me, tot minder dan 2 m. van mijn hoofd, zoodat ik een tak neem om me te beschermen. Na eenigen tijd komt het ♂ kalm boven ons zweven, bemoeit zich verder niet met de verdediging van het nest. Onder „roestboom 2” een versche gierzwaluwrupfung.

Fig. 31. Komt het ♂ aan met een groote prooi.

27 Juli. Krachtige Z.W. wind, zwaarbewolkt, af en toe zon, veel regen. Om 9.50 in hut 2, waar ik het mannetje op zijn roest kan zien. Als ik aankom, zit het ♀ in een top van den roestboom, op een tak die heelemaal kaal gezeten is, de naalden zijn ijl en verbogen. Hoewel het hevig regent, dekt ze de jongen dus niet. Als ik in mijn hut zit, en L. uit het gezicht verdwenen is, komt ze terug op denzelfden tak.

Om 10.25 hoor ik het ♂ „slepen”, dadelijk duikt het ♀ van haar topje en vliegt hem „slepend” tegemoet, af en toe ook *kikikikiki* roepend. Ik zie het ♂ met prooi aankomen, hij laat de pooten hangen, het ♀ gooit zich geheel op den rug, ik hoor *kjirrr* en dan pakt ze de prooi van het ♂ over, zonder dat de prooi een oogenblik in de lucht zweeft.

Hierna vliegt het ♀ *kikikikiki* en *kjirrr* roepend terug naar den boom van het ♂ en begint op een tak halfhoog al *kikikikiki* roepend te plukken. Het ♂ volg ik niet, maar hij zit vlak daarna op „de” uitkijkpost boven in den boom en vliegt na enkele minuten weg. Na 2 minuten vliegt het ♀ al *kikikikiki* roepend naar het nest, ziet L., die in hut 1 zit, stoot op haar, verliest haar prooi, uit.

L. heeft de jongen door heftig bewegen zien reageeren op het eerste „slepen” van het ♂, zelfs door *wie-wie-wie* roepen op het *kjirrr*-geluid.

Om 11.10, terwijl we naar braakballen zoeken en het ♀ heftig alarmeerend op ons stoot, komt het ♂ half „slepend” met een prooi aan, een vogel, ik zie een poot bungelen. Ondanks het alarmgeroep van het ♀ „sleept” hij; als hij ons ziet, verdwijnt hij, hoog vliegend. Weer een bewijs, hoe weinig hij zich om de nestverdediging bekommert! Onder den roestboom 1 veerenbal, 1 oude en 1 nieuwe insectenbal.

28 Juli. 's Middags naar den boomvalk. Er zijn weer drie Rupfungen, ze zijn wel erg verwaaid met dit weer (matige Z.W. wind, zwaarbewolkt, telkens fiksche regenbuien). Achter hut 2 ontdekt L. een nieuwe braakballencentrale met enkele insecten-

ballen en daar midden tusschen zoogdierballen, een heeleboel kleine, die echter van enkele zoogdieren stammen nl. 1 mol en 2 spitsmuizen. De vertering van de botjes is ook typies voor dagroofvogel, de resten van het mollendijbeen zijn zacht, van de kaken is nog maar een klein deel over.

Als ik om 15.30 in hut 2 kruip, is na ± 10 min. het ♀ weer op haar „uitkijkpost”. Ze blijft er zitten tot 16.15, alleen om 16.— is ze even weggeweest. Ze zit zich aanhoudend te poetsen, kijkt echter steeds rond.

Omstreeks 16.15 hoor ik het ♂ *kjirrr* roepen, dan *kiki-kikiki*. Pas bij dien laatsten roep zegt het ♀ *kjirrr*, duikt dan en „sleept”, ook het ♂ „sleept”, hij draagt zijn prooi in den bek (lijkt me een klein zoogdier) en dan gooit het ♀ zich weer op den rug, grijpt dan met haar pooten de prooi uit den snavel van het ♂. Deze draait even wat in de buurt en verdwijnt. Het ♀ „sleept” nog even en gaat dan hoog in roestboom 1 zitten. Ik kruip uit de hut, het ♀ stoot dadelijk en heeft geen prooi in haar klauwen. Onder den boom is niets te vinden. Al op? Of boven laten liggen?

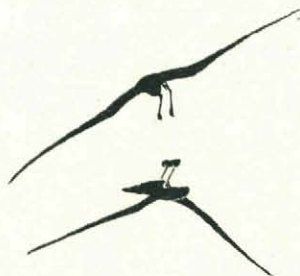
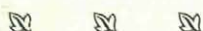

Fig. 32. Het vrouwtje gooit zich in de lucht op den rug.

29 Juli. Ik heb nu de valken vanaf 7 uur 's morgens op ongeveer alle tijden van den dag bezig gezien, 's avonds heb ik nog niet in de hut gezeten, maar ik heb het ♂ met prooi zien overkomen omstreeks 20 uur. Maar wat gebeurt er 's morgens vroeg? Ik weet het niet, dus nam ik gisteren het manmoedig besluit, vandaag om 3 uur op te staan.

(Wordt vervolgd).

Dr. N. TINBERGEN.

DE CHINEESCHE WOLHANDKRAB, *ERIOCHEIR SINENSIS* (MILNE-EDWARDS) IN ONS LAND.

Zoals courantenberichten reeds hebben gemeld, is verleden najaar op verschillende plaatsen in ons land een nieuwe bewoner onzer binnenwateren ontdekt, een buitengewoon fraaie soort van krab, die, zooals de naam aanduidt, feitelijk in China thuishoort en door onzen landgenoot de Haan in 1850 het eerst onder den naam *Grapsus sinensis* beschreven is. Eenige jaren later heeft de bekende fransche zooloog Milne-Edwards het dier tot een nieuw geslacht gebracht, dat hij *Eriocheir* noemde, in welken naam de opmerkelijkste eigenschap van dit dier op treffende wijze tot uitdrukking is gebracht ¹⁾.

De volwassen exemplaren zijn n.l. gekenmerkt door het bezit van een dichte bos wollige haren op elk der schaarpoeten, waarboven de porceleinwitte punten van de scharen uitsteken (zie fig. 2), zoodat het lijkt, alsof zij donkerbruine polsmoffen

1) erion (gr.) = wol, cheir (gr.) = hand.